

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

УДК 316.6:316.367-058.833
© К.В. Седих, Т.В. Зозуль, 2019
orcid.org/0000-0003-3528-7569
orcid.org/0000-0003-0097-7113
<http://doi.org/10.5281/zenodo.2560014>

СЕДИХ Кіра Валеріївна

*доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ЗОЗУЛЬ Таміла Володимирівна

*кандидат психологічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації
ПВНЗ МНТУ ім. Ю. Бугая (м. Полтава)*

ТИПИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЕРОТИЧНОГО КОДУ У ЧОЛОВІКІВ

Стаття присвячена актуальній на сьогоднішній день проблемі визначення та обґрунтування типології індивідуального еротичного коду у чоловіків. Описано мотиваційні схеми сексуальної поведінки та їхня роль у перебігу стосунків партнерів. Означено функції еротичної уяви та вплив еротичних образів на процес формування фіксованого еротичного образу сексуальної партнерки у чоловіків на основі засвоєного в процесі життя раннього досвіду (імпринтингу).

На основі вивчення концепції архетипів (К. Г. Юнг, Д. Ш. Болен) виділено типи індивідуального еротичного коду у чоловіків, які отримали назву за іменами давньогрецьких богів: Зевс, Аполлон, Гермес, Арес, Гефест, Діоніс, Гадес. Простежено етапи реалізації індивідуального еротичного коду: виникнення еротичного імпульсу, процесу залицяння, поведінки під час еротичного процесу, вагітності партнерки та турботи про потомство.

Ключові слова: *сексуальність, архетип, сексуальний сценарій, еротичний образ, еротична уява, еротичний процес, індивідуальний еротичний код, індивідуальний еротичний код чоловіка, етап, реалізація еротичного коду.*

Постановка проблеми. Множинність мотиваційних схем сексуальної поведінки підкреслює складність вивчення даної

проблеми. Дана проблемність доводиться також труднощами у визначенні проявів такої поведінки. Зрозуміти особистий сенс тієї або іншої дії лише на основі поведінкових індикаторів, наприклад, оцінити сімейне благополуччя за кількістю поцілунків, якими обмінюється подружжя (так робили в 1940-х роках деякі соціологи), неможливо. Кожен із мотиваційних синдромів є відносно автономним, і залежно від нього, змінюється, навіть, послідовність психосексуальних реакцій. Так, за умови створення певної типології мотиваційних схем такої поведінки, велике значення мав би вибір партнерів, що проявляють комплементарне ставлення до сексуальності. Наприклад, якщо людина з певними поглядами зустрічає партнера, який від сексуальних контактів чекає чогось абсолютно іншого (розуміння, єдності), то це може бути причиною фрустрацій і конфліктів в парі.

Тож, **метою статті** є виявлення типів індивідуального еротичного коду у чоловіків.

Об'єктом дослідження виступають сексуально-психологічні особливості індивідуального еротичного коду у чоловіків.

Предметом дослідження – особливості поведінки особи залежно від її еротичного коду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. *Релаксаційна модель сексуальності* передбачає, що фізіологічне збудження передує еротичній уяві, а *рекреаційна модель* – зворотну послідовність, проте, фактично, різні мотиви переважно переплітаються, утруднюючи визначення їх домінант (Бочелюк, Черепехіна, 2012). Крім того, в ході розвитку психосексуального контакту (і, тим більше, тривалих міжособистісних стосунків) один мотив може переростати в інший, змінюючи тим самим природу цього стосунку як цілого (наприклад, флірт переростає в серйозне захоплення). Нарешті, ці мотиви часто не усвідомлюються, а повністю не усвідомлюються взагалі ніколи. Недаремно в психології сексуальності особливо широко використовують теорію захисних механізмів З. Фрейда та її різні, більш сучасні, модифікації.

У теорії сексуальних сценаріїв У. Саймон і Дж. Ганьон виділяють три рівні сценаріїв, значення яких ніколи не

збігаються, але завжди так чи інакше співвідносяться один з одним:

1. *Культурний сценарій* – сукупність соціальних норм, що регулюють сексуальну поведінку членів даного суспільства.

2. *Міжособистісний сценарій* – міжособистісне ставлення, в якому реалізуються ці культурні норми.

3. *Внутрішньо-психічний (індивідуальний) сценарій* – сукупність специфічних для даної особистості і нерозривно пов'язаних з її образом *Я* еротичних мотивів і переваг. Таким чином, індивідуальний сценарій містить в собі ще, як мінімум, три рівні: сексуальний потяг, систему сексуальних цінностей і реальний сексуальний досвід. Тож, проміжні орієнтири (за І. Коном) слід відносити до рівня міжособистісного сценарію (за У. Саймоном, Дж. Ганьоном).

Визначальною відмінністю індивідуального еротичного коду особистості від сексуального сценарію, виступає те, що індивідуальний еротичний код має трирівневу площину формування – символічну, поведінкову та семантичну (Седих, Зозуль, 2017).

Індивідуальний еротичний код особистості (ІЕК) визначається нами як єдина система «запису» моделі еротичної поведінки індивіда у вигляді послідовності прояву власних реакцій та реакцій «ідеального партнера», запрограмована на реалізацію певного сексуального завдання. Ця система правил послідовності поведінкових реакцій надає кожному індивіду можливість кодування еротичної поведінки за допомогою послідовності обміну своєрідними еротичними сигналами з особами протилежної статі та співпадіння чи неспівпадіння їх із внутрішнім реагуванням *Образу «ідеального партнера»* (Седих, Зозуль, 2017). Так, індивід засвоює загальний для всіх людей *видовий сексуальний код* (наприклад, розташування та способи стимуляції ерогенних зон); *культурно-еротичний код* (специфічна мова жестів, слів, наративів, ритуал залицяння специфічні для даного суспільства) і створює на цій основі власну мову еротичної комунікації (слова, погляди, жести, дотики).

Імовірно, на формування індивідуального еротичного коду потужний вплив здійснює *імпринтинг* (Шульц, 1976). Імпринтинг – це відносно швидке та стійке наuczіння в ситуаціях, що пов'язані з емоційною напругою. Імпринтинг

відіграє важливу роль у виборі сексуального партнера, в отриманні сексуального задоволення від інтимної близькості з обраним сексуальним партнером. Це зумовлюється: 1) низкою візуальних аспектів подібних до їх матері (батька); 2) тим, що чоловіки та жінки прив'язують свої сексуальні реакції до тих конкретних стимулів, які знаходяться в навколишньому середовищі і є найбільш наближеними до вроджених кліше (Bateson, 1981); 3) першим власним досвідом сексуальних переживань.

Так, ми вважаємо, що приблизно в підлітковому віці завдяки механізму імпринтингу оформлюється фіксований *Образ* еротичного партнера/партнерки. Цей *Образ* є кататимно зарядженим, а механізмом запуску реалізації індивідуального еротичного коду виступає кататимно-імагінативний процес, точніше *фіксована уява* (Фільц, Седих, 2018). За вибір партнера відповідає саме цей неусвідомлюваний фіксований уявний *Образ*, створений завдяки еротичній уяві і високій афективній значущості, обумовленій імпринтингом.

Еротична уява та створені за допомогою неї еротичні образи виконують чотири головні функції. По-перше, вони виступають як суть засобу пізнання, *відображають і фіксують сексуально значущі властивості та переживання*. По-друге, вони слугують свого роду психологічними стимуляторами статевого збудження. По-третє, вони розширюють рамки і можливості сексуального задоволення, збагачуючи репертуар загальної поведінки і доповнюючи його новими нюансами. По-четверте, еротична уява дозволяє індивіду долати межі реальності, іноді досить жорсткі, і відчувати переживання, які йому фізично недоступні.

Нами виявлено, що «малюнок» індивідуального еротичного коду формується у молоді роки життя особистості, під час засвоєння *специфічної міфологічної семантики образу ідеального чоловіка та ідеальної жінки*.

Наприклад, у період створення інтимних стосунків жінка починає пізнавати еротичний код чоловіка через його поведінкові прояви і, якщо він досить добре підходить до її власного коду, – стосунки продовжуються. У багатьох випадках у жінки виникає ілюзія, що і чоловік як особистість, і сценарій його життя – співпадають з її ідеальним *Образом* чоловіка і підходять їй. Тобто, не завжди є розуміння того, що сексуальна

поведінка – це окремий вид поведінки, вузький її сегмент (хоча й досить важливий) і особистості загалом. Те ж саме стосується і чоловіків. Але, в сімейному повсякденному житті вимоги до партнера значно ширші – подружжя виконує одночасно декілька ролей: батьки, друзі, господарі тощо.

Коли мета реалізована і створена подружня пара (сім'я), на перший план виходять інші життєві завдання як для кожного з індивідів, так і спільно для пари. А саме: виховання дітей, спільне господарство, добробут, соціальна успішність, екзистенційні потреби, тощо. Реалізація домінуючих завдань призводить до зміни поведінки, як в соціумі так і в сім'ї, що впливає на еротичну поведінку подружжя (або одного з них). Особливо вірогідною є зміна індивідуального еротичного коду при змінах соціальної ролі в соціумі одного з подружньої пари. Наприклад, жінка після народження дитини, продовжує працювати, а чоловік бере декретну відпустку по догляду за дитиною, тощо.

У результаті проведеного контент-аналізу відповідних наукових статей (У. Саймон, Дж. Ганьон, О. С. Кочарян, М. Е. Жидко, Н. М. Терещенко, О. В. Фролова, 2015) та власного емпіричного дослідження нами виділено декілька типів еротичного коду у чоловіків.

У емпіричному дослідженні взяли участь 130 чоловіків віком від 21 до 45 років.

Нами використані чотири групи методів дослідження: опитувальники («Методика для визначення сексуального темпераменту людини», «Методика вивчення сексуальності людини»), аналіз нарративів сексуальної взаємодії у досліджуваних, кількісний та якісний аналіз отриманих під час дослідження емпіричних даних.

Використовуючи теорію архетипів К. Юнга, типи індивідуального еротичного коду отримали назву за іменами богів Давньогрецької міфології: Зевс, Аполлон, Гадес, Гермес, Арес, Гефест, Діоніс (J. Bolen, 1984).

У таблиці представлено, що до характеристик типу ІЕК належать: внутрішні установки, міжособистісні контакти, сексуальна активність і потенція, мотивація та ідеї про сексуальність, стратегія поведінки та еротичний процес.

У процесі реалізації еротичного коду нами виокремлено *п'ять основних етапів поведінки*: виникнення еротичного

імпульсу, процес залицяння, поведінка під час еротичного процесу, вагітність партнерки та турбота про потомство.

Таблиця 1

Характеристики типів індивідуального еротичного коду у чоловіків

Типи еротичного коду	Внутрішні установки	Міжособистісні контакти	Сексуальна активність/Потенція	Мотивація/Ідеї про сексуальність	Стратегії поведінки	Еротичний процес
<i>Зевс</i>	Влада, насолода	Перевага, уникнення	Висока	Полігамність, влада, продовження роду	Маніпулювання	Домінування, перевага
<i>Аполлон</i>	Інтелект, амбітність	Уникнення	Низька	Монагамність, продовження роду	Переслідування	Техніка статевого акту
<i>Гермес</i>	Новизна, насолода	Прийомування	Висока	Полігамність, фізична насолода	Вибір доступних «об'єктів», маніпулювання	Біорізноманіття
<i>Арес</i>	Шаленість, жорсткість	Вразливість, імпульсивне реагування	Висока	Фізичне задоволення, полігамність, продовження роду	Відвертість, домагання, прояв фізичної симпатії	Ексцентричність
<i>Гефест</i>	Творчість, надійність	Замкнутість, уникнення	Низька	Монагамність, вірність	Дружба, захоплення, прояви захвату	Аскетизм
<i>Діоніс</i>	Емоційність, насолода	Занурення у відчуття, концентрація	Висока	Набуття особистого досвіду	Чуттєвість, пробудження материнського інстинкту	Екстазичність
<i>Гадес</i>	Глибока емоційного зв'язку	Уникнення	Низька	Безшлюб'я	Проекція, домагання, насильство	Примушування

Зевс (архетип батька і царя).

✓ *Виникнення еротичного імпульсу.* Вибір партнерки здійснюється виключно за інтересами чоловіка. Зацікавленість виникає, переважно, до жінок, зовнішність яких обов'язково відповідає соціальним стандартам краси.

✓ *Процес залицяння.* Чоловік вже при першій зустрічі з жінкою здійснює вибір щодо розвитку подальших взаємин. Він характеризується агресивністю, спрямованістю на результат, у тому числі в процесі залицяння. Головними стратегіями, які він використовує, є психологічний тиск на партнерку, нетерплячість, зваблення, лестощі, хитрощі, маніпуляції соціальними та матеріальними досягненнями. Зазвичай, процес зваблення жінки є досить коротким.

✓ *Поведінка під час еротичного процесу.* Чоловік має високий сексуальний темперамент, але не володіє техніками статевого процесу. Переважно зосереджений на своїх відчуттях, задоволення жінки для нього не має особливого значення. Сексуальна партнерка виступає скоріше як «знеособлений» сексуальний об'єкт.

✓ *Вагітність партнерки.* Після вагітності жінки сексуальні контакти з нею припиняються, оскільки чоловік втрачає до неї інтерес. Батьківство визнає.

✓ *Турбота про потомство.* Характеризується турботливістю щодо своїх дітей. Забезпечує їх матеріально, піклується про соціальну реалізацію. Інколи, виступає нарцистичним батьком, який покладає всі сили на те, щоб його діти зробили те, чого він у свій час зробити не встиг або не зміг. Часто має кількох дітей від різних жінок.

Аполлон (архетип сина).

✓ *Виникнення еротичного імпульсу.* Потяг виникає до жінки, яка є соціально привабливою, успішною, має певні досягнення та здобутки, високий інтелект, виглядає недоступною в еротичному сенсі. Фізична краса для чоловіка має другорядне значення.

✓ *Процес залицяння.* Чоловік не схильний до флірту та романтизму, йому не вистачає пристрасності, оскільки, він є дещо емоційно закритим та стриманим, раціоналістом. Здатен вибудовувати дружні взаємини і поступово цілеспрямовано завойовувати жінку протягом досить тривалого періоду часу.

Основною тактикою залицяння є «переслідування», тобто схильність до надмірного контролю, психологічного тиску, бажання знати про жінку буквально «все». У процесі залицяння може використовувати маніпуляції, прикидаючись хорошим другом.

✓ *Поведінка під час еротичного процесу.* Амбітність Аполлона проявляється у процесі статевого акту з жінкою. Він отримує насолоду здебільшого від усвідомлення того, що йому вдалося досягти взаємності від жінки. Тож, він тріумфує, насолоджується собою, зосереджений на техніці статевого акту, поетапному розкритті сексуальності жінки. Може виступати як «учитель» у процесі еротичної гри, у процесі отримання жінкою насолоди.

✓ *Вагітність партнерки.* Ставлення до вагітності жінки позитивне, якщо пара перебуває у офіційному шлюбі, або ж дитина запланована. У цьому випадку він вимагає від жінки дотримання всіх правил для збереження дитини та її здоров'я. Негативно – в інших випадках. Оскільки, після зваблення чоловік втрачає інтерес до жінки, як до сексуальної партнерки, то вагітність він може сприймати з полегшенням. Для нього хороші взаємини та добре ставлення до жінки не означають сексуального потягу до неї. Чоловік намагається «само усунутися» від партнерки в сексі та концентрується на інших захопленнях.

✓ *Гурбота про потомство.* Аполлон – батько, зосереджений на собі. Проте, має здатність встановлювати тісні емоційні взаємини зі своїми дітьми в процесі їх дорослішання та розвитку. Тож, цікавиться внутрішнім світом своєї дитини та піклується про неї, дуже слідкує за її успіхами, здоров'ям і розвитком у ситуації запланованого народження. Якщо дитина народилася хворою – може відмовитися від дитини.

Гермес (архетип мандрівника).

✓ *Виникнення еротичного імпульсу.* Статеве життя чоловік починає рано (підлітковий вік), часто має гомосексуальний досвід. Характеризується високою потенцією та сексуальною збудливістю. У статевих зв'язках спонтанний, нерозбірливий. Еротичний імпульс виникає переважно до партнерів як жіночої, так і чоловічої статі, які видаються йому доступними. Кожен новий сексуальний партнер постає для нього як незвідана

територія – поле для експерименту, від якого потрібно отримати якнайбільше насолоди, вивчити і залишити її.

✓ *Процес залицяння.* Чоловік проявляє себе як романтична зацікавлена особа, добрий друг та порадник. Позиціонує себе тим, хто здатен завжди прийти на допомогу, надати емоційну підтримку. Вдається до свідомого маніпулювання жінкою. Процес залицяння є процесом зваблення. Часто віддає перевагу жінкам, які перебувають у стосунках, але чоловік не надає цьому вагомому значення, як і тому, як складатимуться стосунки жінки з постійним партнером, після статевого зв'язку з ним.

✓ *Поведінка під час еротичного процесу.* Схильний до пошуку новизни та дослідів. Проявляє імпульсивність. Занурюється у процес, отримує максимум фізичної насолоди сам і турбується про задоволення партнерки. У експериментах дозволяє зайти собі так далеко, як потрібно і хочеться йому в конкретний момент. Жінки, зазвичай, поступаються, навіть, у тому, що є для них неприйнятним, оскільки чоловік вміє переконувати, спокушати та інтригувати.

✓ *Вагітність партнерки.* Сприймається негативно. Чоловік не бажає брати на себе відповідальність як за жінку, так і за їх майбутнє потомство. Його емоційний розвиток протягом життя залишається на рівні підліткового віку. Часто стосунки з жінкою розриває, створення пари, вступ до шлюбу є надскладним завданням.

✓ *Турбота про потомство.* Зникає раптово, уникає відповідальності в молодому віці, пізніше здатен створити сім'ю, але схильний до полігамності та створення паралельних стосунків. У житті дитини часто відсутній як фізично і матеріально, так і морально. Схильний не проявляти інтересу до власних дітей. У іншому випадку, є батьком-другом, у якого відсутній авторитет, схильність до виховання, наставництва.

Арес (архетип воїна).

✓ *Виникнення еротичного імпульсу.* Характеризується високою потенцією та сексуальною збудливістю. Чоловік віддає перевагу зрілим жінкам, які демонструють виражену манерну поведінку, сексуальну розкутість, вульгарність (грубість, вживання ненормативної лексики, жартів, натяків сексуального характеру), тобто подають йому еротичні сигнали.

✓ *Процес залицяння.* Чоловік проявляє високу нешаблонну активність та крайню емоційність у період залицяння. У поведінкових проявах є імпульсивним, нестриманим, грубим, для нього майже не існує різниці між фліртом та домаганням. Вдається до проявів фізичної симпатії (небажаних дотиків, висловлювань сексуального змісту).

✓ *Поведінка під час еротичного процесу.* Хоча чоловік не володіє екзотичними прийомами сексуальної техніки, він все ж є хорошим витривалим коханцем, здатним концентруватися виключно на фізичних відчуттях. Характеризується експресивністю, чуттєвістю. Займається сексом «заради сексу».

✓ *Вагітність партнерки.* Сприймається чоловіком залежно від того, у яких стосунках він перебуває із жінкою. Якщо чоловік не одружений – вагітність спонукає його до офіційного шлюбу. Якщо ж жінка завагітніла у паралельних стосунках – не бажає брати на себе відповідальність за дитину. Оскільки, загалом, він не цікавиться питаннями контрацепції – покладає відповідальність за вагітність повністю на жінку. Якщо чоловік матеріально успішний – він стає багатодітним батьком, має позашлюбних дітей або ж дітей від різних жінок. Якщо матеріально не може дозволити утримання декількох дітей – жінки, котрі перебувають у стосунках з чоловіком, роблять аборти протягом життя.

✓ *Турбота про потомство.* Байдужий, діти його не дуже цікавлять, але в шлюбі може достатньо турбуватися про них на фізичному рівні. З жінками розстається швидко, якщо еротичні почуття згасають. В стосунках найбільше цінує хороший секс, це може довго утримувати його в парі.

Гефест (архетип філософа та ремісника).

✓ *Виникнення еротичного імпульсу.* Чоловік здатен обходитися без сексуальних стосунків досить довгий час, сексуальна енергія частіше за все сублімується в творчість або роботу, трудоволюбство. Інтерес виникає переважно до зовнішньої краси. Саме в нього найбільш яскраво, до найменших дрібниць виражені власні стандарти фізичної краси, за якими він обирає жінку.

✓ *Процес залицяння.* Оскільки, чоловік інтроверт, у флірті він проявляє себе досить незграбно. Для нього процес любовної гри є надскладним завданням. Прояв симпатії до жінки виглядає

як «мовчазне захоплення» нею. Намагається стати корисним у її побутовому житті, робочих моментах, де він має змогу показати наскільки надійною людиною він є.

✓ *Поведінка під час еротичного процесу.* Чоловік схильний до певного сексуального аскетизму. Секс на рівні тіла не приносить йому задоволення. Фізична насолода має для нього другорядне значення, куди більше він воліє до «злиття внутрішніх світів» із партнеркою та набуття певного духовного досвіду.

✓ *Вагітність партнерки.* Віддає перевагу стосункам / шлюбу без дітей. Часто взагалі дітей не має. Проте, якщо стосунки з жінкою склалися вдало, чоловік – моногамний та вірний, чого очікує і від своєї обраниці. Під час вагітності ставиться до неї вкрай уважно та турботливо.

✓ *Турбота про потомство.* Намагається зберігати стосунки. Може виступати ініціатором розлучення, коли дружина (партнерка) зрадила, але часто і пробачає. Визнає дітей, підтримує їх, навіть якщо не живе подружнім життям з їхніми матерями.

Діоніс (архетип божевільного митця).

✓ *Виникнення еротичного імпульсу.* Найбільше значення у житті чоловіка має задоволення, у тому числі, сексуальне. Еротичний імпульс виникає як до жінок, так і до чоловіків, проявляє як гетеро-, так і гомо- або бісексуальність. Він нерозбірливий у сексуальних зв'язках, віддає перевагу миттєвим потягам. Слідує за інстинктами, часто під впливом алкоголю або наркотичних засобів.

✓ *Процес залицяння.* Чоловік, зазвичай, улюбленець жінок із раннього дитинства, тож добре розуміється на жіночій психології. Процеси залицяння та зваблення даються йому легко та швидко. Він добре підлаштовується під жіночі проєкції та на інтуїтивному рівні розуміє, що в той чи інший момент приваблює в ньому жінку. Сексуальність та все, що пов'язано з нею, мають для нього глибинний, найцінніший сенс. Йому імponує пошук впливів на жінку. Активний, зачаровує і провокує, в цей період дуже уважний до об'єкту залицяння, «втягує» в своє енергетичне поле.

✓ *Поведінка під час еротичного процесу.* Чоловік віддається відчуттям та концентрується на задоволенні, яке він

отримує. Статевий партнер / партнерка може сприймати надмірне занурення Діоніса в процес на свій рахунок, що може позитивно впливати на самооцінку та самосприйняття в цілому. Але секс чоловіка – знеособлений, він занурений в процес надособисто. Схильний до екстатичного злиття, іноді використовує для посилення відчуттів алкоголь або наркотичні засоби.

✓ *Вагітність партнерки.* Відповідальність покладає виключно на жінку. Оскільки як кохання, так і продовження стосунку не є першочерговим інтересом чоловіка, він довго не хоче мати дітей і може з легкістю покинути вагітну партнерку або партнерку з уже народженою від нього дитиною.

✓ *Турбота про потомство.* Чоловік інфантильний, несерйозний, не схильний брати на себе відповідальність. Характеризується поведінкою юнацького типу, уникає батьківства. При цьому на короткий час може включатися до гри з дитиною і пустувати з нею на одному рівні, чим прив'язує до себе дітей.

Гадес (архетип схимника).

✓ *Виникнення еротичного імпульсу.* Сексуальність чоловіка розкрита не повністю, він досить спокійно ставиться до утримання від сексу. Сексуальні контакти є можливими та бажаними в тому випадку, коли в нього виникає сильне почуття до жінки; тоді під час статевого акту в нього відбувається ініціація себе як чоловіка. Потяг виникає частіше до вигаданого образу жінки. Механізми проекції чоловіка сильні і, якщо жінка йому симпатична, будь-який знак ввічливості або ж невинна посмішка трактується ним як зацікавленість, флірт.

✓ *Процес залицяння.* Симпатію чоловік проявляє нестандартно, доволі незграбно. Поводить себе замкнуто. Іноді фліртом можуть бути і певні домагання у вигляді небажаних дотиків, обіймів, залякування. Часто буває відторгненим жінкою, та через свою закритість, інтровертованість взагалі може прийняти рішення не вступати з протилежною статтю у будь-який зв'язок, в тому числі, сексуальний. Чекає активності від жінок, але відкриті прояви тиску і напору його відлякують. Вміє глибоко кохати і шукає свою єдину жінку.

✓ *Поведінка під час еротичного процесу.* Секс для чоловіка із даним типом еротичного коду виступає лише своєрідним

засобом зближення із жінкою, з якою він воліє до постійних серйозних відносин. Проявляє домінування, при низькій сексуальній активності. Стандартний підхід, не шукає новизни, не любить експериментів, погано розуміється на тілесних переживаннях партнерки. Може не підозрювати про існування екстатичних переживань.

✓ *Вагітність партнерки.* Під час вагітності проявляє до жінки турботу і увагу.

✓ *Турбота про потомство.* Уважний батько, сім'я має для нього велике значення. Завжди визнає і підтримує своїх дітей.

Висновки та перспективи подальших розвідок.

1. З'ясовано, що індивідуальний еротичний код особистості постає як модель поведінки, де передбачені і власні реакції, і реакції партнера у ході реалізації сексуального завдання.

2. Зафіксовано, що ідеальний *Образ* еротичного партнера / партнерки оформлюється у підлітковому віці, завдяки механізму імпринтингу. Оскільки цей *Образ* є кататимно зарядженим, то механізмом запуску реалізації індивідуального еротичного коду виступає фіксована уява.

3. Розкриті основні етапи реалізації індивідуального еротичного коду у чоловіків: виникнення еротичного імпульсу, процесу залицяння, поведінки під час еротичного процесу, вагітності партнерки та турботи про потомство.

4. Означені типи індивідуального еротичного коду у чоловіків, виділено 7 типів індивідуального еротичного коду, які отримали назви за іменами давньогрецьких богів: Зевс, Аполлон, Гермес, Арес, Гефест, Діоніс, Гадес.

Перспективи подальших розвідок полягають у дослідженні компліментарності жіночого та чоловічого індивідуального еротичного коду в парі, існування спільного коду пари, можливості зміни коду у кожного з партнерів у процесі довготривалих інтимних стосунків; а також у більш детальному вивченні зв'язку фіксованої уяви й засвоєння специфічної міфологічної семантики *Образу* ідеального чоловіка та ідеальної жінки.

Список використаних джерел

- Бочелюк В.Й. Психологія сексуальності: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.03010201 «Психологія» / В.Й. Бочелюк, О.А. Черепехіна. – К. : Скіф, 2012. – 312 с.
- Кон И.С. Сексология: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / И.С. Кон. – М. : Академия, 2004. – 384 с.
- Полоролева психологія: колективна монографія [А.С. Кочарян, М.Е. Жидко, Н.Н. Терещенко, Е.В. Фролова] ; под ред. А.С. Кочаряна. –Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2015. – 236 с.
- Седих К. Індивідуальний еротичний код в роботі з подружньою парою / К. Седих, Т. Зозуль // Психологічне консультування і психотерапія. – 2017. – № 7 (1). – С. 38–45.
- Фільц О., Седих К., Михайлів С. Фіксована уява як механізм виникнення узалежнення / О. Фільц, К. Седих, С. Михайлів // Психологія і особистість. – 2018. – №2(14). – С. 9–22.
- Шехтер С. Когнитивные, социальные и физиологические детерминанты эмоционального состояния / С. Шехтер, Дж. Сингер // Психология мотивации и эмоций / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.В. Фаликман. – М. : ЧеРо, 2002. – С. 462–480.
- Юнг К.Г. Архетипы и символы / К.Г. Юнг. – М. : Ренессанс, 1991. – 292 с.
- Bolen J. (1984). *Godnesses in Every woman* / J. Bolen. – S.F. : Harper&Row, 1984.
- Horn G. (1986). *Imprinting, learning, and memory*. Behavioral Neuroscience, 100(6), 825-832.

References

- Bochelyuk, V.Y. & Cherepehina, O.A. (2012). *Psihologivna seksualnosti: navchalniy posibnik dlya studentiv spetsialnosti 8.03010201 «Psihologiya»* [Psychology of sexuality: Handbook]. – Kyiv : Skif [In Ukrainian].
- Kon, I.S. (2004) *Seksologivna: Uchebnoe posobie dlya studentov vyisshih uchebnvnh zavedeniy* [Sexology: Handbook]. – Moscow : Akademiya [In Russian].
- Kocharyan, A.S., Zhidko, M.E., Tereschenko, N.N. & Frolova, E.V. (2015). *Polorolevaya psihologivna: kollektivnaya monografivna* [Sex Role Psvchology: Collective Monograph]. In A.S. Kocharyan (Ed.). *Kharkov : HNU imeni V.N. Karazina* [In Russian].
- Sedych, K. & Zozul, T. (2017). *Individualniy erotichniy kod u roboti z podruzhnovu parovu* [An individual erotic code for working with a couple]. *PsihologIchne konsultuvannva i psihoterapiya* [Psychological counseling and psychotherapy], 7 (1), 38-45 [In Ukrainian].

- Filts, O., Sedych, K., & Mihavliv, S. (2018). Fiksovana uvavava vak mehanizm viniknennva uzalezhnennva [Fixed imagination as a mechanism of dependence occurrence]. *Psihologiya i osobistist* [Psychology and personality], 2(14), 9-22 [In Ukrainian].
- Shehter, S. & Singer, J. (2002). Kognitivnie, sotsialnie i fiziologicheskie determinantyi emotsionalnogo sostovaniva [Cognitive, social and physiological determinants of emotional state]. *Psihologiya motivatsii i emotsiv* [Psychology of motivation and emotions]. In Yu.B. Gippenreyter, M.V. Falikman (Eds.). – Moscow [In Russian].
- Jung, K.G. (1991). *Arhetipy i simvoliy* [Archetypes and Symbols]. Moscow : Rennans [In Russian].
- Bolen, J. (1984). *Godnesses in Every woman*. S.F. : Harper&Row [In English].
- Horn, G. (1986). Imprinting, learning, and memory. *Behavioral Neuroscience*, 100(6), 825-832? [In English].

K. Sedykh, T. Zozul

TYPES OF INDIVIDUAL MEN EROTIC CODE

The article is devoted to the current definition and justification of the men's individual erotic code typology. Significant expansion and development of psychologists' professional activity necessitate creating of generalized classification of individuals and married couples' behavioral erotic types. The study of sexual-psychological characteristics of behavioral patterns of men in erotic relationships is very important in this regard.

The new material on the topic under study is generalized. Erotic imagination functions and erotic images impact the process of forming a fixed erotic Image of a sexual partner in men are determined. The impact of early life experience (imprinting) influenced on the individual erotic code formation is described.

Attention is concentrated on analysis of the phenomenon individual men erotic code. The types of men individual erotic code, based on the concept of archetypes (K. G. Jung, D. S. Bolen) study are defined. Types of individual erotic code were named after the ancient Greek gods: Zeus, Apollo, Hermes, Ares, Hephaestus, Dionysus, Hades. The attention is focused on the deep analysis of individual women erotic code stages realization, such as, the genesis of erotic impulse, the tempting process, the sexual act behavior, the pregnancy, the caring of posterity.

Key words: *sexuality, archetype, sexual scenario, erotic image, erotic imagination, erotic process, individual erotic code, individual men erotic code, stage, the realization of individual erotic code.*

Надійшла до редакції 27.12.2018 р.